

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Toplumsal Cinsiyet Algılarının Çeşitli Faktörlere Göre İncelenmesi

Examining the Gender Perceptions of Preschool Teachers in Terms of Various Factors

Sevde BAHTIYAR KARAÇİL¹

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun
• sevde_bahtiyar@hotmail.com • ORCID > 0000-0002-8879-5009

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received: 15 Mart / March 2022

Kabul Tarihi / Accepted: 12 Eylül / September 2022

Yıl / Year: 2022 | Cilt – Volume: 2 | Sayı – Issue: 2 | Sayfa / Pages: 249-276

Atf/Cite as: Bahtiyar Karaçil, S. "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Toplumsal Cinsiyet Algılarının Çeşitli Faktörlere Göre İncelenmesi" *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi* 2(2), December 2022: 249-276.

Yazar Notu / Author Note: "Bu çalışma, yazarın Prof. Dr. Hatice KUMCAĞIZ danışmanlığında yazmış olduğu ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kadın ve Aile Araştırmaları Yüksek Lisans programında sunulan "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Toplumsal Cinsiyet Algılarının Çeşitli Faktörlere Göre İncelenmesi" başlıklı tezden yararlanılarak üretilmiştir."

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ALGILARININ ÇEŞİTLİ FAKTÖRLERE GÖRE İNCELENMESİ

ÖZ:

Bu araştırmanın amacı resmi ve özel anaokullarında çalışan okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin ve ilişkili faktörlerin belirlenmesidir. Araştırma genel tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın verileri 2019-2020 güz yarıyılında Samsun merkez ilçelerinden olan Atakum, İlkadım, Canik ve Tekkeköy'de görev yapan toplam 405 okul öncesi öğretmeninden oluşmaktadır. Bu çalışmada Okul Öncesi Öğretmenlerine uygulanan ölçeğin verilerinde Cronbach Alpha değeri .904 olduğu bulunmuş olup veriler geçerli ve güvenilir olduğu kabul edilmiştir. Araştırma verilerinin normallik varsayımı için basıklık ve çarpıklık değerine bakılıp normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmış ve verilerin analizlerinde parametrik testler ve betimsel analizler yapılmıştır. Bu çalışmada parametrik testler olan bağımsız örneklem t- testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda Ölçekten alınan ortalama puan 99.40 olarak bulunmuştur. Bu puanın verilen aralığa (25-125) göre yüksek olması, toplumsal cinsiyet algısının eşitlikçi yönde çıktığı görülmektedir. Toplumsal cinsiyet algı düzeyleri puanları; cinsiyet değişkeni, çalışma yılı, çalıştığı kurum açısından öğretmenlerin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Elde edilen verilere bakılarak okul öncesi öğretmenlerin medeni durumu, sahip oldukları çocuk sayısı, gelir durumu, mesleklerini seçme durumu, okul öncesi mesleğinin kadınlara uygun olma hakkındaki algıları, çocukların gelişimi açısından okul öncesi öğretmenlerin kadın olması gerektiğine ilişkin algıları ve okul öncesi öğretmenlerin "kız çocukları doğaları gereği sakin, oğlan çocukları ise daha haşarıdır" şeklindeki algıyı değerlendirme durumlarına ilişkin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Toplumsal Cinsiyet, Cinsiyet, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Okul Öncesi Öğretmeni.

EXAMINING THE GENDER PERCEPTIONS OF PRESCHOOL TEACHERS IN TERMS OF VARIOUS FACTORS

ABSTRACT

This study aims at examining the gender perceptions and related factors of preschool teachers working in public and private kindergartens. The research was carried out as a general survey model. The research data was gathered from 405

preschool teachers working in different kindergartens in Atakum, İlkadım, Canik and Tekkeköy during 2019-2020 fall semester. The Cronbach Alpha value was found .904 in the data gathered from the scale in this research and the data is accepted to be valid and reliable. In order to determine the normality of research data, the skewness and kurtosis were analyzed and found out that there is a normal distribution and parametric and descriptive analyses were used during the data analysis. Moreover, parametrical tests such as unpaired t test and one-way analysis of variance were used in the study. As a result of the analyses, the average point of Scale was found 99.40. Since the value can be regarded as high in terms of the range (25-125), it can be said that the gender perceptions are positive, therefore equitable. It can be said that there is not a significant difference in the gender perceptions of the teachers in terms of sex, the working years and the institutions they work and the scores of their gender perception levels. As for the results of the analysis, there is a significant difference between the gender perceptions and the teachers' marital status, the number of children they have, their income status, choosing their occupation, their perceptions about the suitability of preschool profession for women, the students' development, the perception about that preschool teachers should be woman, the perception about the statement that "female students are naturally calm and quiet whereas male students are more naughty"

Keywords: *Gender, Sex, Gender Equality, Preservice Teacher.*

GİRİŞ

Kadın ya da erkek, günlük dilde en genel tabiriyle kişinin hem biyolojik anlamda dişi (female) veya er (male) olduğunu, hem de toplumun kişiye yüklediği roller sistemi kapsamında anlam kazanan kadın (women) veya erkek (man) olarak iki farklı cinsi ifade etmektedir. Bu bağlamda "cinsiyet (sex)" ve "toplumsal cinsiyet (gender)" olarak iki terim kullanılmaktadır (Vatandaş, 2007:30). Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet kavramları birbiriyle iç içe geçmiş kavramlar olmakla birlikte farklı anlamları ifade etmek için kullanılmaktadır. Cinsiyet; kadın ve erkek olarak iki farklı cinsi ifade ederek biyolojik yönü vurgulanırken, toplumsal cinsiyet ise toplumsal cinsiyet rolleri olarak kadın ve erkeğin toplum tarafından her iki cins atfedilen kadınlık ve erkeklik özellikleri içermektedir (WHO, 2002:4). Kadın ve erkek olmanın farklılığı biyolojik mi yoksa kültürel mi sorusuna karşın, her iki kavramın da etkisinin bir sonucu olarak değerlendirilmektedir (Dökmen, 2018:20). Cinsiyet kavramını içinde barındıran toplumsal cinsiyet, kültürün erkek ve kadın cinsi olarak bu cinslere uygun belirli davranışlar, roller ve kalıpları içermektedir. Ancak bu roller ve kalıplar toplum tarafından sonradan belirlendiğinden kaynaklı hem değiştirilebilir hem de eşitsiz özellikte olmaktadır.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği her iki cinsde de zarar vermekle birlikte kadınlara erkeklerden daha fazla olumsuzluklar yüklemektedir. Bu eşitsizliğin dünyada her toplumda var olduğu gerçeği ve bu anlamda küresel anlamda sorun olarak gözetilen bir politika üretilmesi gerektiği düşünülen bir alan olmaktadır. Her insanın insan olmaktan kaynaklı hakları olduğu, cinsiyet, dil, din, ırk gözetilmeksizin bu haklara sahip olabileceği Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyanname-si'nde belirtilmiştir (Sen, Östlin and George, 2007:2-3). Fransız Devrimi ile başlayan, II. Dünya Savaşı ile hız kazanan kadın hareketleri, erkeklerle eşit haklara sahip olabilmek için çeşitli mücadeleler vermişlerdir. Kadın-erkek eşitliğini sağlamaya yönelik atılan bir adım olarak, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi (CEDAW), kadınlara karşı yapılan ayrımcılıkla mücadeleyi amaçlayan önemli bir uluslararası belge niteliğindedir. Eğitimin ne denli önemli olduğu küresel anlamda ilgi ve politikaların merkezi konusu haline gelmeye başlaması ile görülmüştür. Bora, toplumsallaşmanın en önemli alanı olarak eğitime işaret ederken, bu alanın toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin üretildiği bir yer değil, tam tersi eşitlik içeren düşünce ve tutumların olması gerektiğini söylemektedir. 1995 yılında BM tarafından düzenlenen Dördüncü Kadın Konferansında Pekin Eylem Planı ile 2000 yılında BM tarafından onaylanan Milenyum Kalkınma Hedefleri belirlenmiştir. Bu kararda, kadın-erkek eşitliğinin sağlanması ve kadınların konumunun güçlendirilmesi kapsamında temel eğitim düzeyinde herkese eşit eğitim verilmesi ve okullarda toplumsal cinsiyet ayrımının ortadan kaldırılması adına düzenlemeler bulunmaktadır (Börü, 2017: 45; CEDAW, 2004; Bora, 2012:178-188; UNESCO, 2000; Yıldız, 2020 229-230).

Türkiye'de 1920'lerden itibaren genel anlamda devlet tarafından benimsenen toplumsal cinsiyet anlayışı kadın ve erkeklerin 'haklardan eşit yararlanması' şeklinde birçok yasal düzenleme gerçekleşmiştir. Yıllar içerisinde özellikle 1990'lar ile birlikte kadın hareketleri kapsamlı eşitlik taleplerini artırmış ve mevcut eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasına yönelik mücadelelerini sürdürmüşlerdir. Uluslararası alanda yapılan düzenlemelere taraf olan Türkiye pek çok alanda toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik politikalar üretmektedir. Eğitim alanında yapılan düzenlemelerde, küresel politikalarla paralel şekilde eğitimde cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik politikalar uygulamıştır. Kızların okullaşma oranının artırılması, okul terklerinin azaltılması ve kadın okuryazarlığın artırılması yönünde çalışmalar yapılmaktadır (Acar ve Altunok, 2015:32-33; Sayılan, 2012:32).

Dünya Ekonomik Forumu (DEF) tarafından yıllık olarak oluşturulan Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurum Raporu ile toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizliği sayısal verilere dönüştürerek ülkelerin toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin durumunu belirlemektedir. 2018 DEF verileri toplumsal cinsiyet eşitsizliği endeksine göre Türkiye, 149 ülke arasında 130. sırada yer almıştır. Türkiye, "Kadınların ekonomik katılımı ve fırsat eşitliği" alanında 131. sırada yer aldı. Siyasi katılımı 113., sağlıkta

67. ve eğitimde 106. sırada yer almıştır (Yıldız, 2015:181; Word Economic Forum, 2018:277-278; BİA Haber Merkezi, 2018).

Geleneksel inançlardan ibaret olan cinsiyet kalıp yargıları, her bir cinsiyetin karakteristiği olarak tanımlanmaktadır. Kadınlara atfedilen 'kadınsı' özelliklerin aile yaşamında, iş hayatında, sosyal yaşamda anlayışlı, fedakâr, duygusal olarak algılanmaları, erkeklere atfedilen 'erkeksi' özellikler rekabetçi, saldırgan, mantıklı şeklinde cinsiyet kalıp yargıları olarak algılanmaları toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ortaya çıkarmaktadır (Powell and Greenhaus, 2010:1012; Dökmen, 2018:24). Bu bağlamda bireylerin çocukluktan itibaren kadın ve erkek olarak belirli davranışlarının dışına çıkılması durumunda toplum tarafından kabul görmeme ve benimsenmeme söz konusu olmaktadır. Toplum normlarına uygun davranmayan kadın ya da erkek toplum tarafından baskı görmektedir (Bingöl, 2014:109). Eğitimin görünür olan amacı çocukların toplumsallaştırılması, toplumda üretken bireyler olarak yetiştirilmesi, kendilerini gerçekleştirebilmeleri için gerekli beceriler ve ortak değerleri benimsetilmesi olmaktadır. Beceriler ve değerler sisteminin çocuklara aktarılması konusunda en büyük role şüphesiz öğretmenler sahiptir. Çocukların toplumsal cinsiyet eşitliğinin kazanılması konusunda, öğretmenlerin öğrencilere karşı tutum ve davranışlarında toplumsal cinsiyet eşitliğini gözeterek eğitim vermesi oldukça önemli olmaktadır. Çocukların eğitim sürecinin cinsiyetçi şekilde olması, mevcut olan eşitsiz ataerkil cinsiyet rolleri ve kalıp yargıları desteklemekte ve pekiştirmektedir. (Tan, 2000:24; Younger and Warrington, 2008:431; Robinson, 1992: 273; Gök, 2004:6).

Bu araştırma ile ilgili akademik anlamda yapılan araştırmalar mevcut olmakla birlikte, literatürde toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin belirlenmesi, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi gibi pek çok araştırma yapılmıştır. Ulusal ve uluslararası literatürde, yetişkinlerden daha çok orta öğretim ve üniversite öğrencilerine yönelik toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algı düzeylerini belirlemek amacıyla çok sayıda çalışmalar yapılmıştır (Burt and Scott, 2002; Mahaffy and Ward, 2002; Rosenkrantz et al., 1968; Vefikuluçay vd., 2007; Yılmaz vd., 2009; Trommsdorff and Iwawaki, 1989; Atış, 2010; Seçgin ve Tural, 2011; Varol, Çiçeklioğlu ve Taner, 2016; Direk ve Irmak, 2017; Kara ve Güngörmüş, 2018; Yılmaz, 2019; Temiz ve Cin, 2017; Şahin, Çoban ve Korkmaz, 2018; Bayraktar ve Güder, 2019; Altuntaş ve Altınova, 2015; Karasu vd., 2017; Gazi, 2018; Yazıcı, 2016; Tekin 2017).

Kadınlara ve erkeklere yüklenen geleneksel rollerin değiştirilmesi ve toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin yükseltilmesi konusunda araştırmamıza katılan öğretmenlerin gelecek nesiller için büyük etkileri olacağı düşünülmektedir. Nitekim çocukların gelişiminin en hızlı ve en aktif olduğu ilk eğitime adım attığı okul öncesi dönemde, okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin yüksek olma durumu ve bunu gelecek nesilleri oluşturan toplumun yapısını değiştirebi-

lecek çocuklara aktarımının sağlanması konusunda önemli bireyler olarak görülmektedir. Bu açıdan toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması konusunda okul öncesi öğretmenlerinin rolünün büyük olması sebebiyle, olumlu yönde toplumsal cinsiyet algı düzeyinin olması, çocuklara da bu olumluluğu ve farkındalığı aktarması adına önemli bir araştırma olmaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı okul öncesi öğretmenlerin çeşitli değişkenlere göre toplumsal cinsiyet algılarını incelemektir. Bu temel amaca göre aşağıdaki alt problemler belirlenmiştir:

Katılımcıların medeni durumuna, çocuk sayısına, çalışma yılına, çalıştığı kuruma, gelir durumuna, mesleğini seçme durumuna, mesleklerinin kadınlara uygunluk durumunu algılamalarına, kız ve oğlan çocukları hakkında cinsiyetçi algıyı değerlendirme durumlarına toplumsal cinsiyet algı düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Okul öncesi kurumlarında çalışan okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin ve ilişkili faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışma bir nedensel karşılaştırma araştırmasıdır. Nedensel karşılaştırma araştırması, içinde bulunulan şartlara ve katılımcılara her hangi bir müdahale olmaksızın insan grupları arasındaki farklılıkların nedenlerini ve sonuçlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Var olan bir durumun veya olayın ortaya çıkma nedenlerini, bu nedenlere etki eden faktörlerin sonuçlarını belirlemeye çalışan bir araştırma türüdür (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2013: 16, 189).

Çalışma grubunu oluşturan okul öncesi öğretmenleri araştırmacının müdahalesi olmadan bağımsız olarak belirlenmiştir. Araştırma kapsamında yer alan öğretmenlerin toplumsal cinsiyet algıları çeşitli faktörlere göre değişip değişmediği saptanmaya çalışılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin bazı özelliklerine göre toplumsal cinsiyet algılarının düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini 2019-2020 güz yarıyılında Samsun Atakum, İlkadım, Canik ve Tekkeköy ilçelerinde bulunan resmi ve özel anaokullarında çalışan 600 okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada gönüllü katılım esas alınmış ve 405 örnekleme ulaşılmıştır. Verilerin toplandığı günler öğretmenlerin çalış-

tıkları okulları ziyaret edilerek veri toplama araçları dağıtılmış ve 405 okul öncesi öğretmeni araştırma örneklemini oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” ve Altınova ve Duyan (2013) tarafından geliştirilen “Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni durum, çocuk sayısı, çalışma yılı, çalıştığı kurum, gelir durumu, okul öncesi öğretmeni olarak çalışma nedeni, okul öncesi öğretmenlerinin kadınlara uygunluk durumunu, okul öncesi öğretmenlerinin öğrencilerinin gelişimi açısından öğretmenin kadın olma durumu, “kız çocukları doğaları gereği daha sakin, oğlan çocukları ise daha haşarıdır” şeklindeki algıyı değerlendirmesini sorgulayan 11 maddeden oluşan bir formdan oluşmaktadır.

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği

Altınova ve Duyan (2013) tarafından, bireylerin toplumsal cinsiyet algılarını değerlendirmeye yönelik geliştirilen bir ölçektir. Toplumsal cinsiyet algısı ölçeği bireylerin toplumsal cinsiyet algılarını temsil ettiği düşünülen toplam 25 maddeden oluşan beşli Likert tipi (tamamen katılıyorum (5), katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), tamamen katılmıyorum (1) bir ölçekten oluşmaktadır. 25 maddeden 15’i olumsuz maddeden oluşmakta ve bu maddelerin puanları tersten hesaplanmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 25-125 aralığında olmakla birlikte, yüksek puanlar toplumsal cinsiyet algısının eşitlikçi olduğunu ifade etmektedir (Altınova ve Duyan, 2013:18).

Görüşme Süreci

2019-2020 güz yarısında Samsun Atakum, İlkadım, Canik ve Tekkeköy ilçelerinde bulunan resmi ve özel anaokullarında çalışan 405 okul öncesi öğretmeni üzerinde uygulayıcı tarafından resmi ve özel anaokulları ziyaret edilerek uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi için SPSS 22.0 istatistik programı kullanılmıştır. Veri analizine başlamadan önce araştırma verilerinin normallik varsayımının sağlanıp sağlanmadığı değerlendirilmiştir. Araştırma verilerinin normallik varsayımını karşıla-

yıp karşılaşmadığını belirlemek amacıyla normallik testi için Skewness ve Kurtosis değerlerine bakılmıştır. Yapılan analizde kurtosis değeri -.749 ile ,612 arasında, skewness değeri -.206 ile 1.462 arasında bulunmuştur. Tabachnick ve Fidell (2013), Skewness ve Kurtosis değerlerinin +1,500 ve - 1,500 değerleri arasında olduğu durumlarda dağılımın normal dağılım olarak gerçekleştiğini kabul etmektedir.

Buna göre araştırma verilerinin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir ve verilerin analizlerinde betimsel istatistikler ve parametrik testler kullanılmıştır. Parametrik testler yapılırken verilerin homojenliği kontrol edilmiş ve değişkenlerin homojen dağıldığı analizlerde görülmüştür. Böylece çalışmada ikili veriler için parametrik testlerden olan bağımsız T- testi ve ikiden fazla olan gruplar için tek yönlü varyans analiz testi kullanılmıştır.

Geçerlik, Güvenirlik ve Etik

Altınova ve Duyan'ın yapmış olduğu ölçeğin geliştirilmesi çalışmasında, geçerlilik için yapılan açıklayıcı faktör analizi yapılmış ve ölçeğin tek boyutlu olduğu saptanmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini saptamak amacıyla Cronbach Alpha değerinin .872 olduğu bulunmuştur. Alfa güvenilirlik katsayısı kabul edilebilir düzeyde olduğu için, "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği" geçerli ve güvenilir olduğu belirlenmiştir (Altınova & Duyan, 2013:9). Bu çalışmada Okul Öncesi Öğretmenlerine uygulanan ölçeğin verilerinde Cronbach Alpha değeri .90 olduğu bulunmuş olup veriler geçerli ve güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

Araştırmaya başlamadan önce, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan ve Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. Uygulama yapılacak okulların yönetimlerinden izin alınarak çalışmaya katılmada gönüllü öğretmenlere ölçme araçları uygulanmıştır.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur.

Etik Değerlendirmeyi Yapan Kurul Adı: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Etik Değerlendirme Kararının Tarihi: 28.06.2019

Etik Değerlendirme Belgesi Sayı Numarası: 2019 – 215

BULGULAR

Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

Katılımcı öğretmenlerin yaş aralığı 20-47 ve yaş ortalaması $30,08 \pm 4,543$ olarak bulunmuştur. Tablo 1'de katılımcıların sosyodemografik özelliklerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklerine İlişkin Dağılımları (n:405)

Özellikler	n	%	
Cinsiyet	Kadın	400	98.8
	Erkek	5	1.2
Medeni Durum	Evli	241	59.5
	Bekâr	164	40.5
Çocuk Sayısı	Yok	225	55.6
	1 çocuk	90	22.2
	2 çocuk	75	18.5
	3 çocuk	10	2.5
	4 ve üzeri	5	1.2
Çalışma Yılı	1 yıl ve daha az	92	22.7
	2-5 yıl	146	36
	6-10 yıl	107	26.4
	11-14 yıl	50	12.3
	15 yıl ve daha fazla	10	2.5
Çalıştığı Kurum	Kamu kurumu	122	30.1
	Özel kurum	283	69.9
Gelir Durumu	Gelir giderden az	163	40.2
	Gelir gidere eşit	169	41.7
	Gelir giderden fazla	73	18
Okul Öncesi Öğretmeni Olarak Çalışma Nedeni	Öğretmenlik mesleğini sevdiğim için seçtim	172	42.5
	Rahat bir meslek olduğu için seçtim	46	11.4
	Eğitimi aldığım için zorunlu olarak seçtim	75	18.5
	Kendime uygun olduğu için seçtim	112	27.7

Okul Öncesi Öğretmenliği Kadınlara Uygun Bir Meslektir	Katılıyorum	193	47.7
	Katılmıyorum	146	36
	Kararsızım	66	16.3
Okul Öncesi Öğretmenlerin Kadın Olması Öğrencilerin Gelişimi Açısından Önemlidir	Katılıyorum	142	35.1
	Katılmıyorum	156	38.5
	Kararsızım	107	26.4
Kız Çocukları Doğaları Gereği Daha Sakin, Oğlan Çocukları ise Daha Haşarıdır	Katılıyorum	186	45.9
	Katılmıyorum	189	46.7
	Kararsızım	30	7.4

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların özellikleri ve çeşitli değişkenlere göre verdikleri cevaplar ve yüzdelerinin genel bilgisi bulunmaktadır.

Okul Öncesi Öğretmenlerin Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeyine İlişkin Bulgular

Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nden elde ettikleri puan ortalamasına ilişkin bilgiler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeyleri

	N	Min	Max	X	SS	Skewness	Kurtosis
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	405	64.00	125.0	99.40	14.67	-.206	-.749

Tablo 2'de yer alan verilere göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nden alınan en düşük puan 64 olup, en yüksek puan 125 olmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzeyinden aldıkları toplam puanın ortalaması 99.40 olarak hesaplanmıştır.

Okul Öncesi Öğretmenlerin Medeni Durumuna Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların medeni durumlarına göre toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığı t-testi ile değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Okul Öncesi Öğretmenlerin Medeni Durumuna Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeyi Puanları Arasındaki Farklılığın Anlamlılığına İlişkin Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Boyut	Grup	n	X	Ss	t	Sd	p
Medeni Durum	Evli	241	98.04	14.97	-2.279	-2.279	.023
	Bekar	164	101.4	14.01			

Tablo 3 incelendiğinde toplumsal cinsiyet algı düzeyleri puanları; medeni durum değişkeni açısından öğretmenlerin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir [$t(403)=2.27$, $p<.05$]. Evli olan okul öncesi öğretmenlerinin toplam toplumsal cinsiyet algı düzeyi puanı 98.04, bekâr olan okul öncesi öğretmenlerinin toplam toplumsal cinsiyet algı düzey puanları 101.4 bulunmuştur. Yapılan analizler sonucuna göre bağımsız örneklem t-testine göre bekâr olan okul öncesi öğretmenlerin toplumsal cinsiyet algı düzeyi; evli olan okul öncesi öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu söylenebilmektedir.

Okul Öncesi Öğretmenlerin Çocuk Sayısına Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların sahip oldukları çocuk sayısına göre toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Okul Öncesi Öğretmenlerin Çocuk Sayısına Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeyi Puanları Arasındaki Farklılığın Anlamlılığına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyut	Grup	n	X	SS	F	p
Çocuk Sayısı	Yok	225	102.4	14.13	7.524	.000*
	1 çocuk	90	97.88	14.63		
	2 çocuk	75	93.89	14.49		
	3 çocuk	10	91.0	12.22		
	4 ve üzeri çocuk	5	86.20	5.890		
Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	Anlamlı Fark		
Gruplararası	6084,459	4	1521.115	Yok-1, 2, 3, 4 ve üzeri		
Gruplarıçi	80863,131	400	202.158			
Toplam	86947,590	404				

* $P<.05$

Tablo 4'te gösterilen verilere bakılarak okul öncesi öğretmenlerinin sahip olduğu çocuk sayısına göre toplumsal cinsiyet algı düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F=7.524$, $p<.05$). Elde edilen analiz sonucuna göre; çocuğu olmayan okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri, en eşitlikçi olarak belirlenmiştir ($X=102.4$). 4 ve üzeri çocuğa sahip olan okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri en geleneksel olarak bulunmuştur ($X=86.20$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan LSD ve Dunnett C testine göre; çocuğu olmayan okul öncesi öğretmenler ($X=102.4$) ile 1 çocuğa sahip olan okul öncesi öğretmenleri ($X=97.88$), 2 çocuğa sahip olan okul öncesi öğretmenleri ($X=93.89$), 3 çocuğa sahip olan okul öncesi öğretmenleri ($X=91.70$) ve 4 ve üzeri çocuğa sahip olan okul öncesi öğretmenleri ($X=86.20$) arasında çocuğu olmayanların lehine; anlamlı farklılıklar görülmüştür.

Okul Öncesi Öğretmenlerin Çalışma Yılına Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların çalışma yılına göre toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Okul Öncesi Öğretmenlerin Çalışma Yılına Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeyi Puanları Arasındaki Farklılığın Anlamlılığın İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyut	Grup	n	X	SS	F	p
Çalışma Yılı	1 yıl ve daha az	92	100.6	13.08	.438	.058
	2-5yıl	146	100.9	14.92		
	6-10yıl	107	98.91	14.94		
	11-14yıl	50	95.30	15.50		
	15 yıl ve daha fazla	10	91.60	13.65		
Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	Anlamlı Fark		
Gruplararası	1954,050	4	488.513			
Gruplarıçi	84993,540	400	212.484			
Toplam	86947,590	404				

Tablo 5'de gösterilen verilere bakılarak okul öncesi öğretmenlerin çalışma yılına göre toplumsal cinsiyet algı düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F=0.438$, $p>.05$). Böylece toplumsal cinsiyet algı düzeylerinde çalışma yılı değiş-

kenine göre artıp azalması konusunda belirgin bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Okul Öncesi Öğretmenlerin Çalıştığı Kuruma Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların çalıştığı kuruma göre toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Okul Öncesi Öğretmenlerin Çalıştığı Kuruma Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeyi Puanları Arasındaki Farklılığın Anlamlılığına İlişkin Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Boyut	Grup	n	X	SS	t	Sd	p
Çalıştığı Kurum	Kamu Kurumu	122	98.14	15.73	.106	403	.258
	Özel Kurum	283	99.94	14.17			

Tablo 6 incelendiğinde toplumsal cinsiyet algı düzeyleri puanları; çalıştığı kurum açısından öğretmenlerin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir [$t(403)=.10, p>.05$]. Kamu kurumunda çalışan okul öncesi öğretmenlerin toplam toplumsal cinsiyet algı düzeyi puanı 98.14, özel kurumda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzey puanları 99.94 bulunmuştur. Yapılan t-testine göre kamu kurumunda çalışan okul öncesi öğretmenleri ile özel kurumda çalışan okul öncesi öğretmenleri arasında toplumsal cinsiyet algı düzeyleri açısından belirgin bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Okul Öncesi Öğretmenlerin Gelir Durumuna Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların gelir durumuna göre toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Okul Öncesi Öğretmenlerin Gelir Durumuna Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeyi Puanları Arasındaki Farklılığın Anlamlılığına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyut	Grup	n	X	SS	F	p
Gelir Durumu	Gelir Giderden Az	163	101,7	14.37	3.729	.025*
	Gelir Gidere Eşit	169	98,02	14.33		
	Gelir Giderden Fazla	73	97,26	15.52		
Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	Anlamlı Fark		
Gruplararası	1583,775	2	791.888			
Gruplarıçi	85363,815	402	212.348	G.A-G.E, G.A-G.F		
Toplam	86947,590	404				

*p<.05

Toplumsal cinsiyet algı düzeyleri puanları; okul öncesi öğretmenlerinin gelir durumları incelendiğinde, (F=3.729, p<.05) gelir durumu açısından öğretmenlerin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu tablo 7’de görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için LSD ve Dunnett C testinin sonucunda; gelir giderden az olan okul öncesi öğretmenler (X=101.7), geliri gidere eşit olan okul öncesi öğretmenler (X=98.02) ve geliri giderden fazla olan okul öncesi öğretmenler (X=97.26) arasında geliri giderden az olan okul öncesi öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Okul Öncesi Öğretmenlerin Mesleğini Seçme Durumuna Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların mesleğini seçme durumuna göre toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Okul öncesi öğretmenlerin mesleğini seçme durumuna göre toplumsal cinsiyet algı düzeyi puanları arasındaki farklılığın anlamlılığına ilişkin Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları

Boyut	Grup	n	X	SS	F	p
Mesleğini Seçme Durumu	Öğretmenlik Mesleğini Sevdiğim İçin Seçtim	172	98.41	13.95	8.349	.000*
	Rahatbir Meslek Olduğu İçin Seçtim	46	99.28	15.52		
	Eğitimini Aldığım İçin Zorunlu Olarak Seçtim	75	106.5	15.14		
	Kendime Uygun Olduğu İçin Seçtim	112	96.20	13.65		
Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	Anlamlı Fark		
Gruplararası	5111,407	3	1703.802	1-3,2-3,3-4		
Gruplarıçi	81836,183	401	204.080			
Toplam	86947,590	404				

*p<.05

Tablo 8 incelendiğinde toplumsal cinsiyet algı düzeyleri puanları; okul öncesi öğretmenlerin bu mesleği seçme nedenleri incelenmiş olup; okul öncesi öğretmenler arasında mesleğini seçme durumuna ilişkin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır (p=.00<.05). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD ve Dunnett C testi sonucunda; okul öncesi olarak çalışma nedenlerinden “öğretmenlik mesleğini sevdiğim için seçtim” görüşünü kabul eden okul öncesi öğretmenleri (X=98.41) ile “eğitimini aldığım için zorunlu olarak seçtim” görüşünü seçen okul öncesi öğretmenleri (X=106.5) arasında “eğitimini aldığım için zorunluluktan seçtim” görüşü lehine anlamlı bir farklılık vardır. “Rahat bir meslek olduğu için seçtim” görüşünü seçenler (X=99.28) ile “eğitimini aldığım için zorunlu olarak seçtim” görüşünü seçenler (X=106.5) arasında “eğitimini aldığım için zorunluluktan seçtim” görüşü lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. “Eğitimini aldığım için zorunlu olarak seçtim” görüşünü seçen okul öncesi öğretmenleri (X=106.5) ile “öğretmenlik mesleğini sevdiğim için seçtim” görüşünü kabul eden okul öncesi öğretmenleri (X=98.41), “rahat bir meslek olduğu için seçtim” görüşünü seçen okul öncesi öğretmenleri (X=99.28), “kendime uygun olduğu için seçtim” görüşünü kabul eden okul öncesi öğretmenleri (X=96.20) arasında “eğitimini aldığım için zorunlu olarak seçtim” görüşünü seçen okul öncesi öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılık

Okul Öncesi Öğretmenlerin Mesleklerinin Kadınlara Uygunluk Durumunu Algılamalarına Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların okul öncesi öğretmenliğin kadınlara uygunluk durumunu algılamalarına göre toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Okul Öncesi Öğretmenlerin Kadınlara Uygunluk Durumuna Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeyi Puanları Arasındaki Farklılığın Anlamlılığına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyut	Grup	n	X	SS	F	p
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleklerinin Kadınlara Uygunluk Durumu	Katılıyorum	193	93.29	13.28	56,804	.000*
	Katılmıyorum	146	108.3	12.13		
	Kararsızım	66	97.48	13.89		
Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	Anlamlı Fark		
Gruplararası	19157,875	2	9578.937	Katılıyorum-Katılmıyorum		
Gruplarıçi	67789,716	402	168.631	Katılıyorum-Kararsızım, Katılmıyorum-Kararsızım		
Toplam	86947,590	404				

*p<.05

Tablo 9’a göre toplumsal cinsiyet algı düzeyleri puanları; “okul öncesi öğretmenlik kadınlara uygun bir meslektir” ifadesine verilen cevaplar sonucunda, okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi öğretmenliğin kadınlara uygunluk konusunda ki düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur (p=.00<.05). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan LSD ve Dunnett C testinin sonucuna göre; “Okul öncesi öğretmenlik kadınlara uygun bir meslektir” ifadesine “katılıyorum” şeklinde cevap veren okul öncesi öğretmenleri (X=93.29) ile “katılmıyorum” şeklinde cevap veren okul öncesi öğretmenleri (108.3) arasında “katılmıyorum” görüşünü seçen okul öncesi öğretmenleri lehine; “kararsızım” görüşünü tercih eden okul öncesi öğretmenleri (X=97.48) ile “katılmıyorum” görüşünü tercih eden okul öncesi öğretmenleri (X=108.3) arasında “katılmıyorum” seçeneğini seçenlerin lehine; “katılıyorum” görüşünü seçen okul öncesi öğretmenler (X=93.29) ile “kararsızım” görüşünü seçen okul öncesi öğret-

menleri ($X=97.48$) arasında “kararsızım” görüşünü seçenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Yapılan tek yönlü varyans analizine göre okul öncesi öğretmenliğini kadınlara uygun olduğunu düşünmeyen okul öncesi öğretmenlerinin, kadınlara uygun olduğunu düşünen ve kararsız olan okul öncesi öğretmenlerine göre toplumsal cinsiyet algı düzeyi puanları daha eşitlikçi olmuştur. Okul öncesi öğretmenliğinin kadınlara uygun bir meslek olduğunu düşünen okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzeyi ise geleneksel olarak bulunmuştur.

Okul Öncesi Öğretmenlerin ‘Çocukların Gelişimi Açısından Okul Öncesi Öğretmenlerin Kadın Olması’ Gerektiğine İlişkin Algılarına Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların çocukların gelişimi açısından okul öncesi öğretmenlerin kadın olması gerektiğine ilişkin algılarına göre toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Okul Öncesi Öğretmenlerin Çocukların Gelişimi Açısından Okul Öncesi Öğretmenlerin Kadın Olması Gerektiğine İlişkin Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeyi Puanları Arasındaki Farklılığın Anlamlılığına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyut	Grup	n	X	SS	F	p
Okul Öncesi Öğretmenlerin Çocukların Gelişimi Açısından Okul Öncesi Öğretmenlerin Kadın Olması Gerektiğine İlişkin Durumu	Katılıyorum	142	91.35	13.44	78,730	.000*
	Katılmıyorum	156	108.9	11.30		
	Kararsızım	107	96.18	12.73		
Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	Anlamlı Fark		
Gruplararası	24471.286	2	12235.643	Katılıyorum-Katılmıyorum, Katılıyorum-Kararsızım, Katılmıyorum-Kararsızım		
Gruplarıçi	62476.304	402	155.414			
Toplam	86947.590	404				

* $p < .05$

Tablo 10’daki verileri incelediğimizde toplumsal cinsiyet algı düzeyleri puanları; “okul öncesi öğretmenlerin kadın olması çocukların gelişimi açısından önemli-

dir” ifadesi için yapılan tercihler doğrultusunda, okul öncesi öğretmenlerin kadın olması çocukların gelişimi açısından durumları konusunda tercihleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p=.00<.05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak amacıyla yapılan LSD ve Dunnett C testi sonucunda; “Okul öncesi öğretmenlerin kadın olması çocukların gelişimi açısından önemlidir” ifadesine “katılıyorum” şeklinde cevap veren okul öncesi öğretmenleri ($X=91.35$) ile “katılmıyorum” şeklinde tercih eden okul öncesi öğretmenleri ($X=108.9$) arasında “katılmıyorum” şeklinde tercih edenlerin lehine; “katılmıyorum” şeklinde cevap veren öğretmenler ($X=108.9$) ile “kararsızım” şeklinde cevap veren okul öncesi öğretmenleri ($X=96.18$) arasında “katılmıyorum” şeklinde cevap verenlerin lehine; “kararsızım” şeklinde tercih eden okul öncesi öğretmenleri ($X=96.18$) ile “katılıyorum” şeklinde cevap veren okul öncesi öğretmenleri ($X=91.35$) arasında “kararsızım” şeklinde cevap verenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur.

Okul Öncesi Öğretmenlerin “Kız Çocukları Doğaları Gereği Daha Sakin, Oğlan Çocukları ise Daha Haşarıdır” Şeklindeki Algıyı Değerlendirme Durumlarına Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların “kız çocukları doğaları gereği daha sakin, oğlan çocukları ise daha haşarıdır” şeklindeki algıyı değerlendirme durumlarına göre toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Okul Öncesi Öğretmenlerin “Kız Çocukları Doğaları Gereği Daha Sakin, Oğlan Çocukları ise Daha Haşarıdır” Şeklindeki Algıyı Değerlendirme Durumlarına Göre Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeyi Puanları Arasındaki Farklılığın Anlamlılığına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyut	Grup	n	X	SS	F	P
“Kız çocukları doğaları gereği daha sakin, oğlan çocukları ise daha haşarıdır” şeklindeki algıyı değerlendirme durumu	Katılıyorum	186	91.50	12.75	78,011	.000*
	Katılmıyorum	189	107.5	12.04		
	Kararsızım	30	97.06	13.47		
Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	Anlamlı Fark		
Gruplararası	24310.456	2	12155.228	Katılıyorum-Katılmıyorum, Katılıyorum-Kararsızım,		
Gruplarıçi	62637.134	402	155.814	Katılmıyorum-Kararsızım		
Toplam	86947.590	404				

* $p<.05$

Tablo 11'deki verilere göre toplumsal cinsiyet algı düzeyleri puanları; "kız çocukları doğaları gereği daha sakin, oğlan çocukları ise daha haşarıdır" ifadesi için verilen yanıtlara ilişkin, okul öncesi öğretmenlerin kız çocuklarını daha sakin, oğlan çocuklarını da daha haşarı görmeleri konusunda anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p=.00<.05$). "Kız çocukları doğaları gereği daha sakin, oğlan çocukları ise daha haşarıdır" ifadesine "katılıyorum" olarak cevap veren okul öncesi öğretmenleri ($X=91.50$) ile "katılmıyorum" şeklinde yanıtlayan okul öncesi öğretmenleri ($X=107.5$) arasında "katılmıyorum" şeklinde cevap verenlerin lehine; "katılmıyorum" olarak cevap veren okul öncesi öğretmenleri ($X=107.5$) ile "kararsızım" şeklinde yanıtlayan okul öncesi öğretmenleri ($X=97.06$) arasında "katılmıyorum" şeklinde cevap verenlerin lehine; "kararsızım" seçeneğini tercih eden okul öncesi öğretmenleri ($X=97.06$) ile "katılıyorum" şeklinde cevap veren okul öncesi öğretmenleri ($X=91.50$) arasında "kararsızım" seçeneğini seçenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA

Bu çalışma okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin çeşitli değişkenlere (medeni durum, çocuk sayısı, çalışma yılı, çalıştığı kurum, gelir durumu, okul öncesi öğretmeni olarak çalışma nedeni, okul öncesi öğretmenliği kadınlara uygunluk durumu, okul öncesi öğretmenlerin kadın olması öğrencilerin gelişimi açısından önemi, "kız çocukları doğaları gereği daha sakin, oğlan çocukları ise daha haşarıdır" ifadesinin algılanması) göre değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Alan yazında çoğunluğunun üniversite öğrencileri ve ortaöğretim öğrenciler üzerinde toplumsal cinsiyet tutumlarına ilişkin birçok araştırma yapıldığı görülmektedir (Bayraktar ve Güder, 2019; Seçgin ve Tural, 2011; Burt and Scott, 2002; Rosenkrantz et al., 1968; Vefikuluçay vd., 2007; Yılmaz vd., 2009; Trommsdorff and Iwawaki, 1989; Atış, 2010; Varol, Çiçeklioğlu ve Taner, 2016; Direk ve Irmak, 2017; Kara ve Güngörmüş, 2018).

Yapılan çalışmada Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nden alınan en düşük puan 64 olup, en yüksek puan 125 olarak bulunmuştur. Okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzeyinden aldıkları toplam puanın ortalaması 99.40 olarak hesaplanmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin aldığı puana ilişkin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri yeterli bir puanda olup, öğretmenlerin eşitlikçi toplumsal cinsiyet algı düzeyleri olduğu değerlendirilmektedir. Altınova ve Duyan (2013)'in ölçeğe dair en düşük puan 25, en yüksek puan 125 olarak belirlenmiş, 25-125 puan aralığında olup, yüksek puanlar toplumsal cinsiyet algısının eşitlikçi olduğunu ifade etmektedir (Altınova ve Duyan, 2013: 18).

Okul öncesi öğretmenlerin toplumsal cinsiyetin farkındalığına sahip ve bu konuda bilinçli bireyler olduğu ortaya çıkmaktadır. Alan yazında araştırmadan elde

edilen bu bulguyu destekleyecek çalışmalar mevcuttur (Bayraktar ve Güder, 2019; Seçgin ve Tural, 2011; Atış, 2010; Yılmaz vd., 2009; Yazıcı, 2016; Temiz ve Cin, 2017; Şahin, Çoban, ve Korkmaz, 2018). Bayraktar ve Güder (2019)'in okul öncesi öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin tutumları ile eleştirel düşünme eğilimleri arasında ilişki incelenmiştir. Çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet rolleri tutumlarının genel olarak eşitlikçi olduğu belirlenmiştir. Atış (2010) tarafından araştırılan Ebelik/Hemşirelik 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarının belirlenmesinde öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada da benzer sonuç olduğu görülmektedir. Yılmaz ve arkadaşları (2009), üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik görüşleri araştırmasında; çalışma yaşamı ve evlilik yaşamı ile ilgili alanlarda erkeklerin daha geleneksel görüşlere sahip oldukları, toplumsal yaşam ve aile yaşamına ilişkin konularda ise kadın ve erkek öğrencilerin eşitlikçi görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir. Araştırma da çıkan genel sonuç geleneksel görüşlere sahip oldukları olduğunu belirten Yılmaz ve arkadaşları, bu konuda duyarlılık kazandırılması gerektiğini önermiştir.

Yapılan bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerin medeni durumuna ilişkin toplumsal cinsiyet algı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bekârların toplumsal cinsiyet algısı, evlilerin toplumsal cinsiyet algısından daha eşitlikçi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bekâr ve evli olan okul öncesi öğretmenleri arasında belirgin farklılık olmakla beraber bekâr okul öncesi öğretmenlerin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri daha eşitlikçi çıkmıştır. Bekâr okul öncesi öğretmenlerin toplumsal cinsiyet algılarının evli okul öncesi öğretmenlerden daha eşitlikçi düşündürücü olmaktadır. Bu durumun evlilik sonrasında kişilerin, özellikle de kadınların üstlendikleri rolleri içselleştirmelerinden kaynaklandığı söylenebilmektedir. Çalışmada benzer sonuçları gösteren araştırmalardan; Tekin (2017) tarafından turizm sektöründe toplumsal cinsiyet algısı incelenmiş ve toplumsal cinsiyet algısının katılımcıların medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı ölçüde farklılaştığı ve bekâr çalışanların toplumsal cinsiyet algılarının daha pozitif anlamda olduğu belirlenmiştir. Çıtak'ın (2008) kadınların çalışmasına ilişkin tutumun cinsiyet, cinsiyet rolü ve sosyoekonomik düzeye göre karşılaştırmasında, katılımcıların medeni durumları bakımından incelendiğinde toplumsal cinsiyete ilişkin kadının çalışmasına ilişkin tutum bakımından anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Araştırma sonuçlarında, bekâr katılımcıların evli katılımcılardan daha olumlu algılara sahip oldukları bulunmuştur. Özmete ve Yanardağ (2016) tarafından erkeklerin bakış açısıyla toplumsal cinsiyet rolleri çalışmasında, bekâr erkeklerin, evli erkeklerden daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu belirlenmiştir. Literatürde bu sonuçlardan farklı sonuca ulaşan çalışmalar da mevcuttur. Gönenç ve arkadaşlarının (2018) toplumsal cinsiyet dersinin toplumsal cinsiyet algısına etkisinin ebelik okuyan üçüncü sınıf öğrencileri üzerinde yapılmış medeni durum

değişkenine göre toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamsız şekilde ortaya çıkmıştır. Yılmaz (2019) tarafından, sağlık personelinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları ve etkileyen faktörler araştırılmıştır. Bu araştırma sonucunda, evli ve bekâr katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliği algısının yakın olduğu sonucuna ulaşılmış ve anlamlı bir farklılık olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bir diğer bulgusunda okul öncesi öğretmenlerinin sahip olduğu çocuk sayısına göre toplumsal cinsiyet algı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Böylece toplumsal cinsiyet algı düzeylerinde okul öncesi öğretmenlerinin çocuk sayısındaki değişikliğe göre artıp azalması konusunda belirgin bir farklılık olduğu söylenebilmektedir. En eşitlikçi toplumsal cinsiyet algı düzeyine sahip olan okul öncesi öğretmenler; çocuğu olmayan okul öncesi öğretmenleri olarak tespit edilmiştir. En geleneksel toplumsal cinsiyet algı düzeyine sahip olan okul öncesi öğretmenler ise, 4 ve üzeri çocuğa sahip olan okul öncesi öğretmenleridir. Genel olarak çocuk sayısına göre toplumsal cinsiyet algı düzeyleri incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin çocuk sayısındaki artış ile toplumsal cinsiyet algı düzeyi arasında ters bir orantı vardır. Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk sayısı artarken, toplumsal cinsiyet algı düzeyi puanında azalma görülmektedir. Araştırmada çocuk sayısı arttıkça toplumsal cinsiyet algısının azalması sonucu ile benzerlik gösteren çalışmalar mevcut olmaktadır. Dalkılıç'ın (2019) farklı yaş gruplarındaki kadınların toplumsal cinsiyet algılarını incelediği çalışmasında, birden fazla çocuk sahibi olan katılımcıların (özellikle yaşları 45-65) kendisini anne ve eş kategorisine koymasından kaynaklı, kültürün de etkisiyle toplumsal cinsiyet kalıp yargı ve rollerine maruz kalması düşünüldüğünde kendilerini anne olduktan sonra bu rolleri içselleştirmeleri olası olmaktadır. Özmete ve Yanardağ (2016) tarafından erkeklerin bakış açısıyla toplumsal cinsiyet rolleri araştırmasında, çocuk sahibi olma durumuna göre erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları incelenmiş; çocuğu olmayan erkeklerin, kadın cinsiyet rolleri açısından çocuğu olanlardan anlamlı olarak daha eşitlikçi tutumlara sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Yapılan bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerin çalışma yılına göre toplumsal cinsiyet algı düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Böylece okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzeylerinde çalışma yılındaki değişikliğe göre artıp azalması konusunda belirgin bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır. Literatürde araştırma bulgusuna benzerlik gösteren çalışmalara ulaşılmıştır. Dikmen ve arkadaşları (2019) tarafından kadın sağlık çalışanlarının toplumsal cinsiyet rolleri üzerinde yapılan çalışmada katılımcıların görev yılı ile toplumsal cinsiyet rolleri tutumu arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Demir ve arkadaşları (2016) yapılan çalışmada öğretmenlerin eşitlikçi görüş ve geleneksel görüşleri destekleme konusunda öğretmenlerin deneyim süresine göre farklılaşmadığı sonucu elde edilmiştir.

Araştırmanın bir diğer bulgusunda okul öncesi öğretmenlerin çalıştığı kurum açısından toplumsal cinsiyet algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Kamu kurumunda görev alan okul öncesi öğretmenlerin toplumsal cinsiyet algı düzeyi ile özel kurumda görev alan okul öncesi öğretmenleri arasında algı düzeyleri birbirine çok benzer bir sonuç çıktığı söylenebilmektedir. Literatür incelendiğinde araştırmamızla benzer bir bulguya rastlanmamıştır ancak kadınların kamuda ve özel sektörde çalışma pozisyonu olarak yönetici olamama veya çok az sayıda yönetici kadının olması kurumlarda toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin olduğunu göstermektedir (Negiz ve Yemen, 2011).

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin gelir durumu açısından toplumsal cinsiyet algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Geliri giderden az olan okul öncesi öğretmenleri, geliri gidere eşit ve geliri giderden fazla olan okul öncesi öğretmenlerine kıyasla toplumsal cinsiyet algı düzeyi puanı daha eşitlikçi çıkmıştır. Geliri gidere eşit olan okul öncesi öğretmenler ile geliri giderden fazla olan okul öncesi öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Literatürde genellikle gelir durumunun artmasıyla toplumsal cinsiyet algısının da olumlu şekilde arttığı yönünde çalışmalar rastlanmıştır. Altuntaş ve Altınova (2015) tarafından toplumsal cinsiyet algısı ile sosyo-ekonomik değişkenler arasında yapılan çalışmada gelir durumu arttıkça ile toplumsal cinsiyet algısı daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine farklı bir sonuç elde eden, Çetinkaya (2013) tarafından yapılan araştırmada ise üniversite öğrencilerinin ailenin aylık ortalama gelirine göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının farklılaşmadığı sonucunu elde etmiştir. Araştırma bulgumuzun literatürden farklı olmasının sebebi, öğretmenlerin genel olarak gelir durumlarının yeterli olmamasından kaynaklı olduğu söylenebilmektedir. Özellikle özel kurumda çalışan öğretmenlerin çoğunun gelir durumunun az olması böyle bir sonucun elde edilmesine yol açmıştır.

Yapılan bu araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin mesleklerini seçme durumu açısından toplumsal cinsiyet algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Okul öncesi öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri arasında “eğitimi aldığım için zorunlu olarak seçtim” ifadesini seçen okul öncesi öğretmenlerin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri eşitlikçi olarak hesaplanmıştır. “Kendime uygun olduğu için seçtim” ifadesini seçen okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri ise geleneksel olarak bulunmuştur. Ayrıca katılımcıların yarısına yakını öğretmenlik mesleğini sevdiği için ve isteyerek tercih ettiği bulgularda görülmektedir. Araştırmamızda okul öncesi öğretmenlerinin neredeyse tamamının kadın olması, “kendime uygun olduğu için seçtim” seçeneğini tercih etmesi bu mesleğin kadınlara uygun olduğunu kabul etmekle birlikte toplumsal cinsiyet algı düzeyinin de en düşük çıkması bu durumu desteklemektedir. Literatürde ulaşılan çalışmalarda bu araştırma sonucuna benzer şekilde, katılımcıların genel olarak meslek seçim nedenlerinde eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısına sahip

oldukları söylenebilmektedir (Gökcan, 2018; Çetinkaya, 2013; Çelik vd., 2013; Karasu vd., 2017). Gökcan'ın (2018) yapmış olduğu çalışmada meslek seçimindeki geleneksel ve eşitlikçi tutuma ait yargılardan oluşan ölçekten alınan puanlar sonucu katılımcıların meslek seçimi konusunda eşitlikçi toplumsal cinsiyete sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bir diğer bulgusunda, okul öncesi öğretmenlerin mesleklerinin kadınlara uygunluk durumuna göre toplumsal cinsiyet algı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Okul öncesi öğretmenliği mesleğinin kadınlara uygun olduğunu düşünen okul öncesi öğretmenlerin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri geleneksel olarak hesaplanmıştır. Bu mesleğin sadece kadınlara uygun olmadığını düşünen okul öncesi öğretmenleri eşitlikçi toplumsal cinsiyet algı düzeyine sahip olmaktadır. Toplum tarafından erkek mesleği ve kadın mesleği olarak ayrılan pek çok meslek bulunmaktadır. Genel olarak güç ve yüksek statü gibi işler erkek cinsiyetine atfedilirken, hizmet ve bakım verme gibi işleri ise kadın cinsiyetine uygun görülmektedir. Bu bakımdan çalışmamızda yer alan "okul öncesi öğretmenlik mesleği kadınlara uygundur" ifadesine katılımcıların %47,7'si "katılıyorum" cevabını vererek toplumsal cinsiyet eşitsizliğini meslekler için onaylamaktadırlar. Ayrıca okul öncesi öğretmenliğinin kadınlara uygun olduğunu düşünen okul öncesi öğretmenlerinin de toplumsal cinsiyet algı düzeyi puanı, diğer katılımcılara kıyasla geleneksel çıkması da bu algıyı pekiştirmektedir. Çalışmamızda elde edilen sonuca benzer şekilde yapılan araştırmalar mevcuttur. Yağbasan ve Aksoy'un (2016) erkek anaokulu öğretmenlerine velilerin bakış açısı araştırmasında, katılımcıların birçoğu okul öncesi öğretmenliğini erkeklerin yapıyor olmasına şaşırılmışlar ve okul öncesi öğretmenliğinin kadın cinsiyetine ait bir meslek olduğunu dile getirmişlerdir. Temiz ve Cin (2017) tarafından yapılan okul öncesi eğitimde cinsiyet eşitliği üzerine betimsel araştırmasında, öğrencilerin, velilerinin öğretmen tercihi olarak kadınları tercih ettiklerini ve bu mesleğin kadınlara uygun olduğunu düşünerek erkek okul öncesi öğretmeni tercih etmemesi sonucu ile ortaya çıkmaktadır. Şahin, Korkmaz ve Çoban'ın (2018) toplumsal cinsiyet bağlamında erkek öğretmen adayları üzerinde yaptığı çalışmada, erkek okul öncesi öğretmenlerine karşı toplum tarafından ön yargı ile yaklaşıldığı sonucu tespit edilmiştir.

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin çocukların gelişimi açısından okul öncesi öğretmenlerin kadın olması gerektiği durumuna göre anlamlı bir farklılığı ortaya çıkarmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin kadın olması çocukların gelişimi açısından önemli olduğunu düşünmeyen okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algısı, en eşitlikçi olduğu; okul öncesi öğretmenlerinin kadın olması çocukların gelişimi açısından önemli olduğunu düşünen okul öncesi öğretmenlerinin ise geleneksel olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yağbasan ve Aksoy (2016) tarafından yapılan erkek okul öncesi öğretmenleri üzerinde algının incelenmesinde okul öncesi öğretmenlerinin kadın ya da erkek oluşunun önemi sorgulanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuç, katılımcıların çoğu okul öncesi öğretmenin kadın olmasının

önemli olduğunu düşünmekle birlikte, mesleklere karşı cinsiyetçi yaklaşımları sonucu elde edilmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçtan farklı olarak araştırmamızda; okul öncesi öğretmenlerinin kadın olması öğrencilerin gelişimi açısından önemlidir ifadesine katılmayan okul öncesi öğretmenleri çoğunluğu oluşturmaktadır. Yağbasan ve Aksoy'un (2016) araştırması, çalışmamıza benzer sonucu ise okul öncesi öğretmenlerinin kadın olmasının önemli olduğunu düşünenlerin eşitlikçi bir tutuma sahip olmaması sonucu olmuştur. Esen'in (2013) yapmış olduğu çalışmasında katılımcılar kadınlara ve erkeklere uygun mesleklerin olduğunu belirtmişler ve öğretmenlik mesleğinin kadınsılaşmış olduğuna katılanların meslek seçiminde toplumsal cinsiyetle ilişkilendirilmesini olumlu bulmuşlardır.

Araştırmanın son bulgusunda okul öncesi öğretmenlerin “kız çocuklar doğaları gereği daha sakin, oğlan çocukları ise daha haşarıdır” şeklindeki algıyı değerlendirme durumlarına ilişkin toplumsal cinsiyet algı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. “Kız çocuklar doğaları gereği daha sakin, oğlan çocukları ise daha haşarıdır” ifadesine “katılıyorum” şeklinde cevap veren okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin geleneksel; “katılmıyorum” şeklinde cevap veren okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzeyleri ise en eşitlikçi olarak hesaplanmıştır. Tan'a (2000) göre kız ve oğlan çocuklarına cinsiyetçi roller, beklentiler üstü kapalı şekilde ya da açıktan sunulmakta ve benimsenmektedir. Böylece çocuklar geleneksel cinsiyet rollerine uygun davranışlar geliştirmeye doğru yönlendirilirken, yetişkinler olarak da cinsiyete uygun davranışlar beklenildiği görülmektedir. Yapılan bu araştırmaya benzer sonuçlar gösteren Gazi'nin (2018) ilkököl öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet farkındalığı üzerine yaptığı çalışmada, öğretmenlerin kızların daha sakin, düzenli ve tertipli olmalarını, oğlan çocuklarının ise hareketli, kavgacı ve sorumsuz olmasını normal bir durum olarak kabul etmektedir. Nitekim bu şekilde düşünen öğretmenlerin cinsiyet eşitsizliğine sahip olduğu vurgulanmaktadır. Demir ve arkadaşları (2016) eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi projesi kapsamında yapılan okulların toplumsal cinsiyete duyarlılık açısından değerlendirilmesinde, öğretmenlerin öğrencilere karşı toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin tutumlarında eşitlikçi oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre daha fazla eşitlikçi görüşleri destekledikleri görülmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin tutumlarının eşitlikçi olmayan öğretmenlerin öğrencileri tanımlama konusunda ise, kız çocuklarına duygusal, alıngan, duyarlı, evcil, çalışkan, sorumluluk sahibi gibi özellikler atfederken, oğlan çocuklarına, duygusal, duyarlı olmayan, özgüvenleri yüksek, özgür, atılgan, şiddete meyilli gibi özellikler atfetmişlerdir. Bu durumun çalışmamızda çıkan sonuç ile benzer olması “kız çocuklar doğaları gereği sakin, oğlan çocuklar ise daha haşarıdır” ifadesine “katılıyorum” şeklinde cevap veren okul öncesi öğretmenlerinin de toplumsal cinsiyet algısının en düşük olarak çıkması öğrencilere karşı tutumunu yansıtmaktadır.

SONUÇ

Bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerin toplumsal cinsiyet algı düzeylerini çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algı düzeyi genel olarak eşitlikçi olarak bulunmuştur. Okul öncesi öğretmenlerinin medeni durumlarına, sahip oldukları çocuk sayısına, algıladıkları gelir durumuna, öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerine, 'okul öncesi öğretmenlik kadınlara uygun bir meslektir' şeklindeki algılarına, 'okul öncesi öğretmenliğin kadınlara uygunluk 'konusundaki düşüncelerine, öğrencilerin gelişimi açısından okul öncesi öğretmenlerin kadın olması gerektiğine ilişkin algılarına, okul öncesi öğretmenlerin "Kız çocuklar doğaları gereği daha sakin, öğrenen çocuklar ise daha haşarıdır" şeklindeki algılarına göre toplumsal cinsiyet algı düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

ÖNERİLER

1. Milli eğitim kurumları tarafından okul öncesi eğitim müfredatı gözden geçirilerek, toplumsal cinsiyet farkındalığı kazandırmak adına oyunlar, etkinlikler düzenlenebilir.
2. Okul öncesi öğretmenler tarafından toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığı, öğrencilerin ebeveynlerini bilinçlendirmeli ve çeşitli eğitimler verilebilir.

KAYNAKLAR

- ACAR, F. ve G. Altunok (drl). (2015). "Neo-liberalizm ve neo-muhafazakarlık ekseninde Türkiye'de özel alan politikası". S. Dedeoğlu ve A. Y. Elveren (ed.). *2000'ler Türkiye'sinde sosyal politika ve toplumsal cinsiyet*. (1.b, s. 23-61). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- ALTINOVA, H. H. ve V. Duyan (2013, Ekim). "Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması". *Toplum ve Sosyal Hizmet*. 24(2), 9-22.
- ALTUNTAŞ, O. ve H. H. Altinova (2015). "Toplumsal cinsiyet algısı ile sosyoekonomik değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi". *Turkish Studies*. 10(6), 83-100.
- ATIŞ, F.(2010). *Ebelik/hemşirelik 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- BAYRAKTAR, S. ve S. Y. Güder (2019). "Okul öncesi öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin tutumları ile eleştirel düşünme eğilimleri ilişkisi". *Anadolu Journal of Educational Sciences International*. 9(2), 640-665.
- BİA Haber Merkezi. (2018, 18 Aralık). *Dünya Ekonomik Forumu raporu*. Erişim: 16 Temmuz 2019, <http://m.bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/203672-turkiyeyetoplumsal-cinsiyet-esitliginde-19-ulkeyi-geride-birakti>
- BİNGÖL, O. (2014). "Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye'de kadınlık". *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 16(Özel Sayı), 108-114.
- BORA, A. (2012). "Toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık". K. Çayır, ve M. Ayan (ed.). *Ayrımcılık çok boyutlu yaklaşımlar* (1. b, s. 175-188). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- BÖRÜ, Ş. P. (2017). "Kadının korunmasına ilişkin uluslararası sözleşmeler ve Türkiye'nin konumu". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. (Özel Sayı), 43-63.
- BURT, K. B., & J. Scott (2002). "Parent and adolescent gender role attitudes in 1990's great Britain". *Sex Roles*. 46(7-8), 239-244.
- BÜYÜK ÖZTÜRK, Ş., Çakmak, E., Akgün Ö., Karadeniz, Ş., Demirel, F.(2013).*Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (14. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- CEDAW. (2004). *Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi*. Erişim: 23 Haziran 2019, <http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi>.
- ÇELİK, A. S., vd (haz.). (2013). "Üniversite öğrencilerinin cinsiyet eşitliği tutumlarının belirlenmesi". *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*. 21(3), 181-186.
- ÇETİNKAYA, S. K. (2013). "Üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi". *Nesne Dergisi*. 1(2), 21-43.
- ÇITAK, A. (2008). *Kadınların çalışmasına yönelik tutum: cinsiyet, cinsiyet rolü ve sosyoekonomik düzeye göre bir karşılaştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- DALKILIÇ, R. A. (2019). "Kadın algısı: farklı yaş gruplarındaki kadınların toplumsal cinsiyet algılarına dair metaforik bir çalışma". *Çalışma Ortamı Dergisi*. 16(0), 18-22.
- DEMİR, C. E. vd. (haz.). (2016). *Okulların toplumsal cinsiyete duyarlılık açısından değerlendirilmesi*. Ankara: ETCEP (Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi).
- DİKMEN H. Marakoğlu K. ve Mertcan K. (2019) Kadın Sağlık Çalışanlarının Toplumsal Cinsiyet Rollerine İle Kadınların Çalışmasına Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Euras J Fam Med*; 8(1):36-44.doi:10.33880/ejfm.2019080105
- DİREK, N. ve B. İrmak (2017). "Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlar". *DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi*. 31(3), 121-128.
- DÖKMEN, Z. Y. (2018). *Toplumsal cinsiyet: sosyal psikolojik açıklamalar* (9. b.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- GAZİ, Y. C. (2018). *İlkokul Öğretmenlerinin Toplumsal Cinsiyet Farkındalığı Üzerine Niteliksel Bir Araştırma: İstanbul Anadolu Yakasında Bir İlkokul Örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- GÖK, F. (2004, Temmuz). "Eğitim hakkı: Türkiye gerçeği". *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı* (s.1-10). İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- GÖKCAN, M. (2018). *Meslek seçiminde toplumsal cinsiyetin rolü: bir ölçek geliştirme çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- GÖNENÇ, İ. M., vd. (haz.). (2018). "Toplumsal cinsiyet dersinin toplumsal cinsiyet algısına etkisi". *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*. 7(1), 22-29.
- KARA, F. M. ve H. A. Güngörmüş (2018). "Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören gençlerin toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin tutum düzeylerinin belirlenmesi: demografik farklılıklar". *Journal of Human Sciences*. 15(4), 2468-2478.
- KARASU, F., vd. (haz.). (2017). "Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları". *SDÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 8(1), 21-27.
- MAHAFFY, K. A. & S. K. Ward (2002). "The gendering of adolescents' childbearing and educational plans: reciprocal effects and the influence of social context". *Sex Roles*. 46(11-12), 403-417.
- NEGİZ, N. ve A. Yemen (2011). "Kamu örgütlerinde kadın yöneticiler: yönetici ve çalışan açısından yönetimde kadın sorunsalı". *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*. (24), 195-214.
- ÖZMETE, E. ve M. Z. Yanardağ (2016). "Erkeklerin bakış açısıyla toplumsal cinsiyet rolleri: kadın ve erkek olmanın değeri". *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 20(1), 91-107.
- POWELL, G. N. & J. H. Greenhaus (2010). "Sex, gender, and decisions at familywork interface". *Journal of Management*. 36(4), 1011-1039.
- ROBINSON, K. H. (1992). "Class-room discipline: power, resistance and gender. A look at teacher perspectives". *Gender and Education*. 4(3), 273-288.
- ROSENKRANTZ, P. et al. (1968). "Sex-role stereotypes and self-concepts in college students". *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 32(3), 287-295.
- SAYILAN, F. (2012). *Toplumsal cinsiyet ve eğitim: alanaklar ve sınırlar* (1.b.). Ankara: Dipnot Yayıncıları.
- SEÇGİN, F. ve A. Tural (2011). "Sınıf öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları". *e-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*. 6 (4), 2446-2458.
- SEN, G., Östlin, P. & George, A. (2007). *Unequal, Unfair, Ineffective and Inefficient Gender Inequity inHealth: Why it exists and how we can change it*. Women and Gender Equity Knowledge Network.Erişim: 7 Mart 2019, https://www.who.int/social_determinants/resources/csdh_media/wgekn_final_report_07.pdf?ua=1
- ŞAHİN, M. K., Çoban, A. E. ve Korkmaz, A. (2018). "Toplumsal cinsiyet eşitliği ve Türk eğitim sistemindeki yeri: okul öncesi öğretmen adaylarının gözünden. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*. 3 (2), 735-752.
- TABACHNICK, B. G. ve FIDELI, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Boston, Pearson.

- TAN, M. G. (2000). "Eğitimde kadın erkek eşitliği ve Türkiye gerçeği". İstanbul: TUSIAD.
- TEKİN, Ö. A. (2017). "Turizm sektöründe toplumsal cinsiyet algısı: beş yıldızlı otel çalışanları üzerine bir araştırma". *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*. 4 (12), 669-684.
- TEMİZ, Z. ve F. M. Cin (2017). "Okul öncesi eğitimde cinsiyet eşitliği üzerine betimsel bir çalışma". *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*. 14(1), 940-965.
- TROMMSDORFF, G. & S. Iwawaki (1989). "Student's perceptions of socialisation and gender role in Japan and Germany". *International Journal of Behavioral Development*. 12(4), 485-493.
- UNESCO (2000). Gender sensitivity. *UNESCO-Zambia*, 1-79.
- VAROL, Z. S., M. Çiçeklioğlu ve Ş. Taner (2016). "Bir tıp fakültesi birinci sınıf öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algı düzeyi ve ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi". *Ege Tıp Dergisi*. 55(3), 122-128.
- VATANDAŞ, C. (2007). "Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı". *Sosyoloji Konferansları*. (35), 29-56.
- VEFİKULUÇAY, D. vd. (haz.). (2007). "Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları". *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 14(2), 26-38.
- YAĞBASAN, M. ve G. P. Aksoy (2016). "Erkek anaokulu öğretmenlerine velilerin bakış açısı (Elazığ ili özelinde bir alan araştırması)". *Turkish Journal of Educational Studies*. 3(3), 85-113.
- YAZICI, T. (2016). "Müzik öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları". *Akademik Bakış Dergisi*. (54), 833-852.
- YILDIZ, F. F. (2015). "Küresel toplumsal cinsiyet uçurum raporu ve iş'te eşitlik platformu analizleri". *Türkiye'de ve Dünyada Kadın Araştırmaları*. 181-188.
- YILDIZ, N. (2020). "Uluslararası kuruluşlar açısından kadının güçlendirilmesine bakış". *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 9(25), 224-245.
- YILMAZ, D. V. vd. (haz.). (2009). "Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri". *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 6(1), 775-791.
- YILMAZ, F. A. (2019). "Sağlık personelinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve etkileyen faktörler". *Jaren*. 5(1), 40-45.
- YOUNGER, M. & M. Warrington (2008). "The gender agenda in primary teacher education in England: fifteen lost years?". *Journal of Education Policy*. 23(4), 429-445.
- WORD ECONOMIC FORUM. (2018). *The Global Gender Gap Report*. Erişim: 25 Ağustos 2019, http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2018.pdf.
- WHO (2002). *Integrating Gender Perspectives In The Work Of WHO*. Erişim: 8 Mart 8, 2019, <https://www.who.int/gender/mainstreaming/ENGwhole.pdf>.

EXAMINING THE GENDER PRECEPTIONS OF PRESCHOOL TEACHERS IN TERMS OF VARIOUS FACTORS

EXTENDED ABSTRACT

The high quality of gender perceptions of the preschool teachers who work in public and private institutions can be regarded as important in terms of their roles in eliminating the conventional gender perceptions and transferring gender equality perception during the socialization process of the children. Beginning from infancy, children begin to learn gender perceptions firstly from their parents and then from school, from their teachers and friends thereby internalizing the norms of society. Therefore, preschool teachers who have gender egalitarian values will have an important effect on the new generations.

This study aims at examining the gender perceptions and related factors of preschool teachers working in public and private kindergartens. The research was carried out as a general survey model. The research data was gathered from 405 preschool teachers working in different kindergartens in Atakum, İlkadım, Canik and Tekkeköy during 2019-2020 fall semester. As data gathering tools, “Personal Information Form” prepared by the researcher and “Perception of Gender Scale” developed by Altınova and Duyan (2013) were used. The Cronbach Alpha value was found .904 in the data gathered from the scale in this research and the data is accepted to be valid and reliable. An analysis was carried out in order to determine the normality of research data and as a result, the kurtosis value was found -.749 and skewness value was found -.206. Tabachnick and Fidell (2007) accept that when kurtosis and skewness are between +1.500 and -1.500 values, the distribution is regarded as normal. In this term, the research data are accepted to present a normal distribution and during the analyses parametric tests and descriptive analyses were used. Therefore, unpaired t-tests as parametric tests and one-way analysis of variance were applied in this research. While carrying out the parametric tests, the homogeneity of data was checked and it was found that the variables have a homogeneous distribution in the analysis.

The results of the analyses showed that the average point of Perception of Gender Scale is 99.40. Since the value can be regarded as high in terms of the range (25-125), it can be said that the gender perceptions are positive therefore it can be said that the teachers have an egalitarian gender perspective. According to the data, gender perception levels of pre-school teachers in terms of their marital status show a significant difference ($p=.02<.05$). According to the results of the analysis, pre-school teachers' gender perception levels differ significantly according to the number of children they have ($p=.00<.05$). Gender perception levels of pre-school teachers did not show a significant difference in terms of their working year ($p=.058>.050$). There is no significant difference between the pre-school teachers' perception of gender in terms of the institution they work for ($p=.25>.05$). In terms of income status ($p=.02<.05$), it can be said that there is a significant difference between gender perception levels of preschool teachers. There is a significant difference between gender perception levels of preschool teachers according to their choice of profession ($p=.00<.05$). It was found that there was a significant difference between gender perception levels according to the perception of the suitability of preschool profession for women ($p=.00<.05$). In terms of students' development, gender perception levels of pre-school teachers about pre-school teachers being women show a significant difference ($p=.00<.05$). The preschool teachers' perceptions of the statement “female students are naturally calm and quiet whereas male students are more naughty” show that there is a significant difference between gender perception ($p=.00<.05$).

KeyWords: Gender, Sex, Gender Equality, Preschool Teacher.

